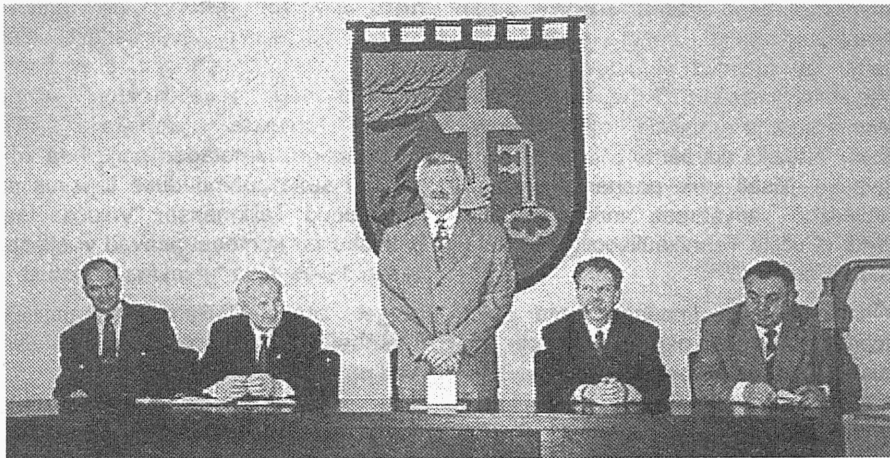


TEHNIKA- ÜLIIKOOL

Esmaspäev
11 (1504)
11. mai 1998
Hind 1 kr

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Tehnikaülikool laienes Pärnusse



Vasakult: Rein Jürgenson, Olav Aarna, Vello Järvesalu, Jüri Tanner, Uno Jääger.

27. aprillil sõitis TTÜ delegatsioon eesotsas rektor Olav Aarnaga Pärnusse. Kohutati abiturientidega Koidula-nimelises gümnaasiumis. Pärnu linnavolikogus saadi kokku linnajuhtide ning meie vilistlaste-firmade esindajatega. Tähtsaima päevakorrapunktina õnnistati sisse Tehnikaülikooli teabekeskus.

Väljasõidu valmistasid ette Vilistlaskogu tegevdirektor Mare Aru ja kantsler Jüri Tanner. Pärnu-poolset intensiivabi andis firma Käosaar&Co pantendivoimik vilistlane Uno Jääger.

Nüüdsest on tehnikaülikoolil kaks avatud ja tegutsevat teabekeskust: Tartus ja Pärnus. Ettevalmistamisel on Jõhvi.

Pärnu Koidula-gümnaasiumi aulas kohutasid TTÜ esindajad peatsete koolilõpetajatega ja seega tulevaste sisseastujatega. Koidula-kooli kuulsusest, vanadest traditsioonidest ja tugevusest pole pikalt vaja kirjutada. Meeldetuletuseks vahest see, et Lydia Koidula oli esimene nimi üldse, mis sõjajärgsel ajal

(juba 1944) Eestis koolile pandi. Kooli direktori Rein Egloni sõnul piisab praegu Pärnus gümnaasiumikohti igale lapsele. Sellist tungemist pärast põhikooli lõpetamist nagu Tallinnas Eesti suvepealinnas ei ole. Küll aga nimetas ta gümnaasiumiaega paljudele *lapsepõlve pikendamiseks*. On ju igati õigustatum, kui gümnaasiumis õpivad vaid need, kel pea paremini teoreetilisi aineid jagab. Kõigile teistele noortele, kes eeldatavasti praktikas tugevad on, oleks märksa tulusam edasi õppida kutsekoolides. Aga siit läheb jutt juba haridusreformini...

Aulakohtumise noortega avas Olav Aarna. Ta mõnisk, et ei ole sugugi igapäevane, kui mõne avalik-õigusliku ülikooli delegatsioon teise linna sõidab. Ta meenutas lühidalt oma valikuaegu 38 aastat tagasi, mil ta pidi abiturientidena enese jaoks vastama küsimusele *mis edasi saab*.

Miks üldse minna edasi õppima? Prof Aarna vastas enda esitatud küsimusele:

inimene on sunnitud õppima terve elu. Edasiõppimise põhjus ei ole ainult see, et iseoma toises elus hakkama saada. Mida aeg edasi, seda enam muutub õppimise motiiviks hoopis ühiskonnas võrdväärset teistega toimetulek. Maailm meie ümber muutub ju üha keerulisemaks. Tehnikaülikooli väärtusi üles lugedes märkis rektor, et li-saks inseneri- ja majandusteadmistele saab siin läbi teha ka elukooli, et 21. sajandil mitte hätta jääda.

Järgmisena sai sõna Katri Tammsaar üliõpilasvalitsusest. Ta pöördus endast mitte palju nooremate inimeste poole ettepanekuga mõelda pisut eesootavale sūgisele ja võimalusele, et mõnigi saalisistujaist võiks siis olla TTÜ üliõpilane. Katri tutvustas ülikooli õppesuundi, andis ülevaate vastuvõtu tingimustest ja teatas, et õppelaenu suurus on tänavu 10 000 krooni.

Kantsler Jüri Tanneril oli põhjust noorte poole pöörduda sõnadega *kallid kooliõed ja koolivennad!* Ka tema meenutas oma keskkooli lõpu-aegu 38 aastat tagasi, mil valik oli kõikinud humanitaaria ja reaalia vahel. On ju Koidula-kool teada kui tugevate humanitaartavadega õppeasutus. Ta pani abituriumirahvale südamele, et ülikoolis õppimine ja töötamine võib anda tugeva aluse ka mitte niivõrd erialaseks tegevuseks, kui võrd inimestega suhtlemiseks. Samuti kõneles ta ühel oma viimase aja lemmikteemal, mida ausalt öelda on kaunis lohutav ikka ja jälle kuulda: õige pea on Eestis saabumas inseneride aeg.

Jätukub 2. lk

Tehnikaülikool laienes Pärnusse

Algus 1. lk.

Professor Rein Jürgenson püüdis noori võrgutada oma meenutustega 1955. aastast, mil tema esialgne tee viis kogunisti Tartu Ülikooli. Aga Tartu vaim olla talle väga pärssivalt mõjunud ja 1969ndal tuli ta üle Tehnikaülikooli informaatika õppejõuks. Samuti meelitas prof Jürgenson tänast noorsugu kõige otsesema mõjuriga: informaatikute palgad Eesti firmades algavad viiekohalisest numbrist. Kusjuures see on alles algus -- professor ennustas peatset globaalset infoevolutsiooni.

Pärast koolikohtumisi suunduti Uno Jäägeri juurde. Inseneribüroo PIL Konsult ruumides Lõuna t 18 töötab nüüdsest TTÜ infokeskus teisipäeviti ja neljapäeviti kella 15-17. Hr Jäägeri telefon seal vastab numbril 40 005.

Infopunkti avamisel maitsti shampust ja öeldi vastastikku tooste, mis kõik TTÜ Pärnu-suunalisele aktiivsele tegevusele kaasa peavad aitama. Uno Jääger pidas keskuse eesmärgina silmas TTÜs õppimise reklaami ja tutvustamist, meie erinevate instituutide materjalide levitamist ja rakenduslike uurimistöde tutvustamist, aga ka koolituse kor-

raldamist ja laborite ning katseseadmete kasutamiseõpetust. Infokeskuse avamise taga olid loomulikult kolm tuntut vaala: TTÜ, Vilistlaskogu ja Eesti Inseneride Liit.

Rektor kinkis tänusõnadele lisaks Uno Jäägerile sümboolse pealkirjaga CD plaadi meie meeskooi lauludega: Ühel häälel, ühel meelel.

Pealelõunal siirduti kaunilt restaureeritud linnavolikogu majja, kus TTÜ esindajad võttis vastu Pärnu juhtkond eesotsas linnapea Vello Järvesaluga. Oma avasõnavõtte tunnistab linnapea, et 3-4 kuud aastas, mil Pärnut laiemalt tarbitakse suvituskohana, on linna oma rahva jaoks kahtlemata liiga vähe. Juhtkond näeb Pärnu arengut siiski tasakaalustatuna aasta ringi. See tähendab tootmist ja pideva töö korraldamist linlastele. "Kõiki asju peame ajama tasa ja rahulikult," märkis Järvesalu. "Näiteks auväärt ülikool on juba avanud filiaali ehk peenema nimega kolledzhi auväärses linnas Pärnus. Miks ei võiks Tehnikaülikooliga mõelda samas suunas?"

Õnneks kiirustas linnapea samal õhtul toimunud israeli riigi 50. juubeli üritusele Tallinna, seetõttu piirdus TTÜ delegatsioon esialgu kõigest tea-

bepunkti avamisega. Aga mine tea, mis tulevik toob.

Muide, mis puudutab ülikoolide laienemist väikelinnadesse, siis on sellelgi liikumisel opositsionääre nagu igal muulgi Eesti ajal. Eesti olevat liiga väike selleks, et jõude hajutada. Pealegi annab Tartu või Tallinna üldisem kultuuritaust üliõpilasele haridust rohkem kui kodulinlik kooliskäimine. On, mille üle mõelda ja vaielda.

Kohtumisel Pärnu firmajuhtidega, kellest vististi kõik olid TTÜ vilistlased, esines rektor tutvustava loenguga *TTÜ täna ja homme*, milles andis lühiülevaate viimaste aastate sündmustest ülikooli arengust ning kasutas muuhulgas väljendit *mõneti dramaatiliste muutuste aeg*. Jüri Tanner rääkis ühtteist ülikooli 80. aastapäeva sarjast ning avas mõiste 21. sajandi insener. Firma PicConsulting tegevdirektor Aarne Eipre tutvustas pärnakaile TTÜ vilistlaskogu, nimetades palju hea kõrval üht selle põhipuudust: tegevus on koondunud Tallinnasse. "Võibolla teabekeskused kohtadel aitavad vilistlastel üksteist üles leida," avaldas ta lootust.

Kõigele lisaks oli Pärnus tol aprilliesmaspäeval äraütlemata mõnus suveilm. Äkki oli ka see sümboolne?

Urmi Reinde

Lühiteated

4.-29. mail

raamatukogu galeriis eesti esimese insenerikooli - Tallinna Tehnikumi - ühe asutaja, õppejõu ja direktori Herman Voldemar Reieri 120. sünniaastapäevale pühendatud näitus.

6. mail

toimus Eesti Teadlaste Liidu V kongress. Prof Mait Klaassen rääkis teadusreformist, prof Jüri Engelbrecht teadus- ja arendustegevuse arenduskavast, Andres Koppel teadusfondi osast Eesti teaduses, kuulati ETL tegevuse ja revisjonikomisjoni lühiaruandeid, valiti uus volikogu ja revisjonikomisjon, arutati põhikirja muudatusi ja kongressi otsuseid.

18. mail

tähistab oma 50. sünnipäeva TTÜ Spordiklubi

22. mai-5. juuni

ülikooli fuajees näitus "Akadeemik, emeriit-professor Uno Mereste 70".

Raha energeetikatudengitele!



Eesti Energia AS juhatuse esimees Gunnar Okk sõlmis 23. aprillil kokkulepped kuue Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilasega Eesti Energia stipendiaadiks saamise puhul. Ettevõtte poolt pidulikuks ja meeldejäävaks korraldatud päev algas peadirektori käesurumise (fotol), juhtkonnaga tutvumise ning väikese shampusega. Päeva teine pool möödus bussiekskursioonil Ida-Virumaal. Kõigest pikemalt järgmises numbris 25. mail.

Arengufondist sai sihtasutus

14. aprillil kinnitas ülikooli nõukogu Sihtasutuse Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond uue põhikirja ja fondi nõukogu 11-liikmelise koosseisu. Neist kuus liiget esitas rektor ja viis liiget Viliistlaskogu juhatus.

Uues juhatuses on:
Ain Hanschmidt, Jaak Leimann, Toomas Luman, Aadu Luukas, Jüri

Mõis, Hardo Pajula, Olev Schults, Toomas Sõmera, Jüri Tanner, Enn Veskimägi ja Tiit Vähi.

28. aprillil kogunes fondi nõukogu oma esimesele koosolekule, kus nõukogu esimeheks valiti Toomas Luman ja aseesimeheks Toomas Sõmera. Määrati ametisse juhataja Mare Aru ja

audiitoriks nimetati KPMG Estonia vanutatud audiitor Sulev Luiga.

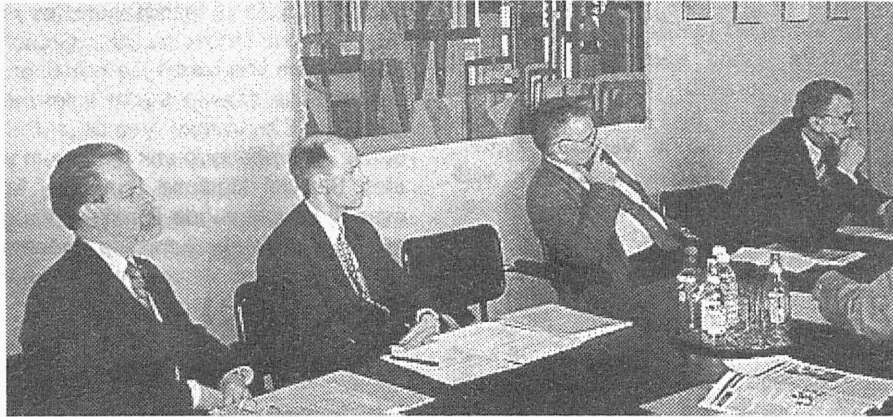
Fondi eesmärgiks on TTÜ-le tehtavate toetuste haldamine ja vahendamine vastavuses ülikooli arengu- ja tegevuskavaga, stipendiumite ja toetuste väljastamine ning uurimis- ja arendusprogrammide finantseerimine.

Edasise tegevuskava arutlusel pidas nõukogu vajalikuks muuta arengufondi senist strateegiat. Praeguse etapi tähtsamaks ülesandeks kujuneb põhikapitali moodustamine ning sellise programmi väljatöötamine, mis tagaks põhikapitali kiire kasvu.

Pildil osa fondi nõukogu liikmetest esimesel koosolekul:

vasakult Jüri Tanner, Olev Schults, Tiit Vähi ja Toomas Sõmera, kuulamas rektor Olav Aarna ettekannet TTÜ täna ja homme.

Mare Aru



Roheline päev



Päeva alustati inimestest jalgrattakujundi pildistamisega. Kes pole esimest proovipilti näinud, see ei oska aimatagi, kuid võrd fantastiline. 16. aprilli foto välja kukkus. (Foto ilmub ajakirjas "Loodus").

Järgmiseks tegevuseks, ja nagu hiljem selgus, päeva põhitegevuseks, oli vanapaberi kogumine TTÜ hoonetest. Kokku veeti ümbertöötlemisele 6 tonni vanapaberit. Lõuna ajal hakkas jäätmete teemaline seminar. Viimase loengu ajaks oli auditorium inimestest pungil. Korraldajad rõõmustasid aktiivse osavõtu üle. Õhtul lõdvestuti Eesti Looduskaitse Seltsi majas, kus asub ka Eesti Noorte Looduskaitse Ühingu kontor, õlle ja supistete seltsis ning vaadati keskkonnakaitsealaseid videofilme. Päev lõpetati keskkonnasõbralikult ühis-transportiga koju sõites.

Allan Kokkota

Juba teist aastat osaleb Tallinna Tehnikaülikool Põhjamaade Ministrite Nõukogu poolt finantseeritavas programmis NORDPLUS, mille eesmärgiks on läbi projektide toetada osalevate kõrgkoolide õppejõudude ja üliõpilaste vastastikust vahetust ning ka muid õppetöö läbiviimisega seotud ühistegevõtmisi. Tallinna Tehnikaülikooli tihedad sidemed Lahti Polytechnicuga Soomes said aluseks meie ülikooli kutsumisel koostöövõrku, kuhu kuuluvad veel Mälardalens Högskola Rootsist, peakoordinaatorina Handels- & Ingeniørskolen i Herning Taanist ning uue partnerina Tkniski Isalands Islandist.

20.-22. maini toimus Lahtis koostööpartnerite töökoosolek, kus analüüsiti eelmise projekti tulemusi ja plaaniti konkreetseid

TTÜ ja NORDPLUS

tegevusi uues projektis. Kuigi kahjuks peab märkima, et kõike projektis plaanitud ei saa ellu viia, kuna raha projekti jaoks saadi vaid kolmandiku ulatuses.

Mis on juba toimunud? Põhiline koostöö on siiani toimunud Lahti Polytechnicuga. Meie majandusteaduskonna õppejõud Tatjana Põlajeva on kahel korral olnud külalisõppejõuna Lahti Polytechnicus. Käesoleva aasta aprillis andis majandusteaduskonnas loenguid professor Kurt Petersen Herningist. NORDPLUS stipendiumiga õpivad

praegu kaks majandusteaduskonna üliõpilast terve kevadsemestri Lahtis.

Ka tuleva aasta veebruarist saavad 1-2 üliõpilast NORDPLUSi toetusel minna õppima. Meie ülikoolis pole siiani ühtegi külalisüliõpilast selle koostöövõrgu kaudu olnud, kuigi huvilisi oleks mitu, aga tänaseni ei ole meil välisüliõpilastele pakkuda ühtegi semestri ulatuses inglise keeles toimuvat loengukursust. Loodan aga, et lähitulevikus olukord hakkab muutuma ja just seoses Eesti ülikoolidele avaneva võimalusega osaleda võrdse partnerina EL haridusprogrammides.

Anu Johannes

välissuhete talitus

Eesti Reservohvitseride Kogu avaldus

Eesti Reservohvitseride Kogu esimees reservkapten Kaido Pihlakas saatis Tehnikaülikooli järgmise avalduse, mille rektoraadi ettepanekul esitame ajalehes.

Taas on päevakorda tõstetud üliõpilaste vabastamine kaitseväeteenistusest. Seekord taotlevad üliõpilasjuhid mõne erakonna õhutusel 1994.-1998. a kõrgkoolidesse astunud üliõpilaste täielikku vabastamist seaduse järgi üldisest, kõigile meeskodanikele laienevast kohustusest.

Pea eranditult kõrgharidusega ja organisatsioonina apoliitiline Eesti Reservohvitseride Kogu leiab, et mõnede üliõpilasliidrite katsed vältida põhiseadusliku kohustuse täimist ei ole põhjendatud. Kõrgharidus ei ole ega saagi olla ajateenistusest eemalejäämise põhjuseks.

Eesti Riigikogus heaks kiidetud üldkaitse põhimõtte kohaselt on meie riigikaitse selgrooks hea väljaõppega, optimaalse suunusega reservvägi. Rahuaegne kaitsevägi on väike. Ohuolukorras on määrav reservi olemasolu ja kiire mobilisatsioon. Eesti ei saa endale lubada avantüüri — sõjalise ettevalmistuseta reservi, mis tähendaks kriisilukorras mõttetuid ohvreid. Eesti oludes pole reservi koolitamine kriisilukorras mõeldav. Seetõttu on ainuvõimalik lahendus reservi pidev rahuaegne väljaõpe. Kaitseväes on kogu tema uuema ajaloo jooksul olnud suur puudus haritud noortest — tulevastest allohvitseridest ja ohvitseridest reservis. Selle riigikaitseliku lünga täitmisel on oluline roll täita praegustel ja tulevastel üliõpilastel.

Reservohvitseride Kogu peab taunitavaks, et haridusega kaasneva suurema vastutuse kandmise asemel õhutavad mõned üliõpilasjuhid vahe tegemist põhiseadusliku kohustuse täitmisel. Kaitsevägi on kogu oma ajaloo kestel olnud rahvavägi. Peame vajalikuks meenutada, et just haritud noorsugu, gümnasistid ja üliõpilased andsid otsustava algtouke võidukale Vabadussõjale.

Kutsume üles kõiki tööandjaid looma töösuhte ainult nende meestega, kes on täitnud oma põhiseadusliku kohuse Eesti Riigi ees.

Vastu võetud Eesti Reservohvitseride Kogu üldkoosolekul 25. aprillil 1998. a.

Vaba semester

Olümpiamängud

On viimane veebruaripäev ja Victor Hugo väljaku termomeeter mehhiko restorani *El Sombrero* vastas näitab +19 kraadi Celsiust. Kirsid õitsevad. Aga Eestis olevat 10 kraadi alla nulli, nagu teatab mu abikaasa telefonis... Grenoble tähistab täna ilutulestikuga siin toimunud taliolümpia 30-ndat aastapäeva. Linna keskmest — Mistrali pargist purskub taevasse värvilisi raketisülemeid, aga ka pisut kaugemalt - Chamrousse'ist ja Vercori kaljudest, kus mängude suusaalad läbi viidi. Grenoble'it ümbritsevad lumiseid ahelikke skaneerivad kaks võimast laserkiirt, demonstreerimaks Izere'i pealinna kõrgtehnoloogilist võimsust. Ka sümbolne olümpiatuli põleb — samas kus 20 aastatki tagasi... Ja kuus aastat tagasi, siinsamas Albertville'is toimus ju samuti olümpia... Aga kui veelgi täpsem olla, siis uusaja olümpiamängud said alguse mitte Kreekas, vaid hoopis Grenoble'is 1832. aastal Rondeau seminari (nüüdse Vaucansoni lütseumi) tudengite eestvõtul. Rahvusvahelise tähenduse haarasid need mängud pisut hiljem Henri Didoni (1840-1900) esiletulekuga, kes 1891. aastal hüüdis välja moto "Kiiremini, kõrgemale, kaugemale!", mille Pierre de Coubertin hiljem ära kopeeris. Nelja-aastase olümpiatsükli idee mõtlesid samuti välja selle seminari tudengid, kes arvasid, et sobiva päevana võiks olümpiaks kasutada liigaasta 29. veebruari. Mängude ava- ja lõputseremoonia ning olümpiamedalite traditsioon võeti tarvitusele Rondeau's 1879. aastal. Kõik enne Ateena mängu. Olümpia traditsioon kestis Dauphine's järjepanu 120 aastat (1832 - 1952).

Grenoble

See on olümpiamängude, kuid ka ülikooli ja teaduse linn. Üks paljude hulgast, üks 71-st Prantsusmaa ülikoolilinnast, aga vast kõige markantsim nende seas. Siin elab 160 000 elanikku ja kolmandik neist on üliõpilased. Kaheksandik tudengitest on välismaalased, kokku 150-st (!) eri riigist. Selles pole midagi imestada, arvestades asukoha looduslikku atraktiivsust ja Grenoble'i ülikoolide kõrget rahvusvahelist mainet. Kümnelt protsendil elanikest on mingi ülikooli teaduskraad. Grenoble'i rahvuslik

elukutse on — õpetaja. Oma 250 laboriga on Grenoble Pariisi järel suuruselt teine teaduskeskus Prantsusmaal. Alusteadustele on pühendunud 62,5% ja rakendusteadustele 37,5% Grenoble'i 8000-st teadustöötajast. Neist 5500 on avalikus ja 2500 — "era-teaduses". Grenoble'i piirkonnas on 64 suurt tööstusfirmat ja 12300 väike- ning keskmist ettevõtet, kes kõik tarbivad ülikoolides ja teadusasutustes produtseeritavat innovatsiooni... Grenoble on maaliline linn Izere'i jõe kaldal, orus, kus otsapidi saavad kokku kolm mäeahelikku: Chartreuse, Vercor ja Belledonne. *Téléphérique* ehk rippramm viib üles Bastille' kindluse terrassile, kust avaneb kaunis vaade linnale ja kaugemal avarduvatele lumistele mäemas-siividele. Selge ilmaga on siit näha Euroopa katus — Mont Blanc.

Stazhöörid

Kevadsemester pärast veebruari vaheaga toob laborisse *stazhöörid* ehk viimase kursuse tudengid diplomitööd tegema. Labor saab uue näo. Esiteks, kõik SUN-id on nüüd kinni: kui hommikul pisut hiljem tuled, oled terveks päevaks arvutist ilma. See pole küll väga hull, sest mingi vaba ekraani ja klaveri leiab alumise korruse CIME-keskusest ikkagi. Teiseks, ka laborirahvas on nüüd justkui suuremas aktsioonis — igalühel paar-kolm stazhööri, keda vaja kantseldada. Stazhööridki peavad hommikul kell üheksa kohal olema, õhtuhiljani välja. Kõik nad rakendatakse labori projektidesse, mis õnnestub hästi, sest tudengite tase on kõrge. Paremud stazhööridest sõelutakse välja ning neile tehakse ettepanek jääda doktorikraadi tegema.

Direktor

INPG-s on 27 laborit. Ühe direktoriga polevat võimalik koostöötada. Ehk vaid siis, kui tunnustada teda kui ainuliidrit. Seepärast minevat andekamad tema laborist ära. Direktori "hüda" on selles, et juhtimise kõrval töötab ta ka ise aktiivselt. Tal on ideed ja ta tahab need labori toel realiseerida. Need, kes hõlbivad keskteelt, peavad oma originaalsuse kas unustama või meeskonnast lahkuma... Üks teine direktor on aga pühendunud vaid koordineerimisele, ta ei domineeri ega suru maha andekaid, sest andekate ideed hoiavad laborit elus. Niisiis, üks direktor on teadlane ja teine — administraator. Ent ometi pole too

Prantsusmaal (6)

administraator üksnes lipukandja. Ta on see, kes kannab kontseptsiooni ning vastutab selle elujõulisuse eest. Jõu ja kindluse annavad talle tema rahvusvaheline prestiiž ning selle abil loodud koostöövõrk. Üks teab, mida ta ise teeb, ja kasutab teisi. Teine aga teab, mida teised teevad, ja hoiab käes kompassi. Harilikult kasvatakse esimesest teiseks. Teinekord mitte. Ka Einstein jäi eluaegseks lapseks ja tal polnud kunagi õpilasi. Aga Einsteini ajal võis teadlane niisugust luksust endale lubada, tänapäeval tähendaks üksindus teaduses traagikat... Ja ometi on esimese etapi läbimine vajalik, vähemalt maades, mis pole totalitaarsed ega korporatiivsed. Kuid mitte alati ei tähenda teaduses täiskasvanuks saamine seda, et pääsed kohe teise etappi.

Täiskasvanu üksindus

Madam Saucier on kahtlemata täiskasvanu teaduses, aga ometi üksinda. Teda tuleb lausa imetleda, kuidas ta päevas 5-6 koosolekut maha peab, terve laboriga simultaani mängib ja kõiki võidab, olles fantastiliselt kursis kõigega, mis laboris toimub. Tema labor on kui väike "tööstusettevõtte", nagu Paul naljatades ütleb. Kui vaid aasta tagasi USA ärimehed kogu Saucier teadustulemuste portfelli temalt osavalt üle kavaldasid, jäi ta sisuliselt "purupaljaks" ning absoluutselt üksinda. Tema õpilased võttis firma, tema ideed läksid koos tema õpilastega. Madam on aga isiksus, kes ei murdunud. Ja täna on ta taas maailmakuulus ning üldise tunnustuse saanud, aga hoopis uue ettevõtmisega — intellektuaalse omandi "internetikaubamajaga", mis vaid paar kuud tagasi ametlikult avati, ja millele juba leidub järgijaid. Muide, ka kaks TTÜ arvutitehnika instituudis tehtud elektroonikadisaini on selles kaubamajas "müügil". See on uus suund tänapäeva teabemaailmas... Aga elu pole professoril kergemaks läinud. Ta astus ülimalt innovatiivsele tandrile, kus aga liidriks jääda praktiliselt üksinda ehk vaid 5-6 õpilasega, kes alles tuult tiibade alla koguvad, on tänases konkureerivas turumaailmas praktiliselt võimatu. Professor tegi teist korda oma elus sama vea: ta tegi valiku olla kasulik reaalses elus, aga mitte abstraktses teadusmaailmas.

Olla või mitte olla?

Ülikoolis töötaval professoril on peaaegu võimatu konkureerida reaalsel majandus-

turul. Tööstus ei finantseeri ülikooli riskiprojekte sedavõrd, et ülikooli palgad saaksid konkurentsivõimelisteks tööstuse omadega. Kontraktid tööstusega on ühepoolne spionaazh: tööstus ei ava kunagi kogu oma intellektuaalset omandit projekti partnerile, aga samas saab ta täieliku pildi ülikooli inimpotentiaalist ja seejärel nopib sealt parima. Taas kaotab Madam oma kaks kõige paremat hinge, need on kaks tuneeslast, kelle korjasid üles USA firmad. Madam kirub Prantsusmaa rassismi, mille tagajärele aafrikased, kes tulnud küll heal meelel siia ülikooliharidust saama, kohe esimesel võimalusel oma laitmatute teadmistega kolivad üle ookeani, sest Prantsusmaal on nad miteteteretunud... Kus on siis väljapääs professorile? Väga lihtne: mitte riskida, tasa ja targu edeneda, võimalikult kaugele tööstusest, abstraktsesse teadusse jääda... Kaks direktorit, ühel probleemid, teisel mitte. Milles asi? Aga selles, et esimesel on ühe taseme struktuur, teisel hierarhia. Täiskasvanul on harilikult lapsed, ja lapsed loovad hierarhia. Probleemid on samad, aga esimesel direktoril lõhub ebaõnn terviku, teisel — ainult tüki... Mitte alati ei õnnestu aga tekitada kriitilist massi konkurentsi tingimustes, nii et sellest võiks välja kasvada hierarhiiline struktuur. Eriti riskivaldkondades, kõrgtehnoloogias - seal, kus on tegemist innovatsiooniga. Eriti niisugusel arengumaal kui Eesti. Probleem pole professori, vaid on ülikooli või isegi riigi oma.

Kevad

On soe ja päikesepaisteline. Mäed kauguses on aga endiselt kutsuvalt lumised. Tudengid campuse ühiselamute vahel käivad lühikestes pükstes ja T-särkides. Kel pole suusaõnne olnud, peavad oma kipsjalgu karkude abil kaasa lohistama. Vahel tundub, et kargud on siin lausa suurmood. Nädalalõppudel on linna kohal harilikust intensiivsem helikopterimüra - mägedest tuuakse haiglatesse oma kehaosi murdunud suusatajaid, tulevase moeiüngreid..

Karneval

Selle nädalalõpu olin kavandanud tööle, sest artikkel pidi tähtajaks valmis saama. Loobusin kahjutundega sõidust Nizza kamevalile... Pabereid sorides aga avastan äkki mingi vana ülestähenduse: Crolles, 28. veebruar, kell 15.00 - kameval. Crolles ei ole nii kaugel kui

Nizza. Vaatan kella, aega on ligemale kolm tundi. Mõeldud, tehtud... Kui bussiga päralt jõuan, on kell kaks. Vastu hiiglaslikku kaljut surutud väikelinn on suikunud laupäevasesse pärastlõunainakusse, karnevalist ei kippu ega kõppu. Keegi ei tea midagi. Väljakul mängivad vanad mehed *boule'i* (kuulimängu), ka nemad ei tea. Aga prantslane ei ütle naljalt, et ta ei tea. Nii nad juhatavadki mind üldsegi mitte pahatahtlikult vales suunas... Siis aga ometi lõpuks keegi teab, see on hotellitädi - *la Mairie*. Ja tõesti, pisut enne kolme võib raekoja juures täheldadagi teatavat liikumist. Koolitsirkus demonstreerib zhongleerimist, üherattasõitu, tasakaalutrikke, õlgseelikutes neegribänd aga põristab trumme. Aeglaselt voorib kohale karnevalipublik. Nüüd taipan, miks keegi midagi ei teadnud — need, kes teadsid, disainisid kodus kostüüme ja värvisid nägusid. Keda kõike siin pole: d'Artagnan ja don Qujote, piiri rikkunud käeraudus mehhiklane ning Texase sherif, täis maalitud nägudega klounid, suured ja väikesed ballidaamid kavaleridega, rüütlid ja gangsterid, viikingid ja mungad, 10-aastane leegionär rind täis medaleid, helesinises kleidis kuldse krooniga printsess, cowboy ja korstnapühkija, 6-aastane põskhabemes elumees ema käest kinni hoidmas, sinises turbanis araablane... Siin käib mõõgavõitlus, seal *bataille de fleurs* ehk lillesõda. Vahukoorekreemised justkui märga lund täistuisanud näod... Mõnda aega kestab kogu see mürgel raekoja ees, siis moondu kirju mass hiiglaslikuks pikaks lohemoaks, mis muusika ja tantsu saatel vingerdab läbi küla, mina fotoaparaadiga kord keskel, kord kõige ees. Liiklus Grenoble'i suunas on suletud. Päike tuleb välja ja mäedki kooruvad pilvevatist lahti. Tants käib turuplatsil. Vaid ühel inimesel on seal kiire... Oli tõesti väga sümpaatne ja intiimne show. Kindlasti oleks Nizzas uhkem ja lärmakam olnud, aga väikesel külakarnevalil on omad võlud. Eriti, kui see toimub nii maalilises paigas nagu Crolles... Seisan bussi oodates väljaku kõrval, kus vanad mehed endiselt mängivad *boule'i* ega tea midagi sellest, et turuväljakul jätkub karnevalibal.

Raimund Ubar

Grenoble, 5. märts, 1998

Lõpp

Spordirajatised

1937. aastast oli ülikooli koosseisus üks spordiinstruktor, kes korraldas sportlikku tegevust üliõpilaskonna sporditoimkonna kaudu. Spordiüritusteks ja võimlemistundideks üüriti Kopli Rahvamaja saali, hiljem ka linna koolide võimlaid. 1941/42-1944 tegutses teravishoiu ja kehalise kasvatuse labor 2 kuni 3 õpetajaga.

Esimene spordirajatis – mänguväljak Kopli peahoone hoovis – **valmis 1945.** a üliõpilaste ja õppejõudude ühistööna. 1948/49. 5-a rajati Kopli parki väike staadion. 1949. a ehitati Kopli peahoone joonestamissaal ümber võimlaks. Üsna pea pidid naistudengid ruumikitsikuse tõttu käima Tallinna Soojusjõujaama spordisaalis.

1965. a juunikuus, kui Mustamäel olid juba kahe teaduskonna üliõpilased, valmis siin männimetsa all normaalmõõtmetega staadion.

1966. a kinnitas kõrghariduse minister spordikompleksi projekteerimis- ja plaanülesande (üheksa aastat võitlust ja sekeldusi spordihallile vajaliku maa-ala eraldamise, projekteerimise ja rahastamise eest on üksikasjalikult jäädvustanud Ruudi Toomsalu oma päevikus, millest väljavõtte säilitatakse TTÜ muuseumis). Tollal kavandatud spordikompleksist (eraldati 20 ha) on siiani valminud **spordihall** (arhitekt R. Karp), mis **avati pidulikult 19. märtsil 1975. a** (foto 1). 10 aastat hiljem avati Suusabaas.

Vahepeal püstitati ühiselamute taha **kilehall** (foto 2), et soodustada spordimeisterlikkuse arengut. 10. veebruaril 1972. a avatud kilehall amortiseerus 80. a-te keskel.

70. a-te alguseks oli tollase TPI valduses **Klooga spordi- ja puhkebaas** tennise-, võrk- ja korvpalliväljakutega, mis ka praegu kasutamist leiab (foto 3).

1972. a alguses eraldati Aegviidus maa-ala suusabaasi rajamiseks. Peagi kujunes see aastaringse kasutusega spordi- ja puhkekeskuseks, ka juhtkonna nõupidamispaiaks (foto 4). Talvel on siin tasemel ja hooldatud suusarajad ning aastaid Tallinna suusamaratoni korraldamiskeskus. Suvel jooksevad siinsetes metsades orienteerujad, kes on korraldanud ka rahvusvahelisi võistlusi.

Imbi Kaasik

Tehnikaülikooli 80 aastat



Foto 1. Spordihall.

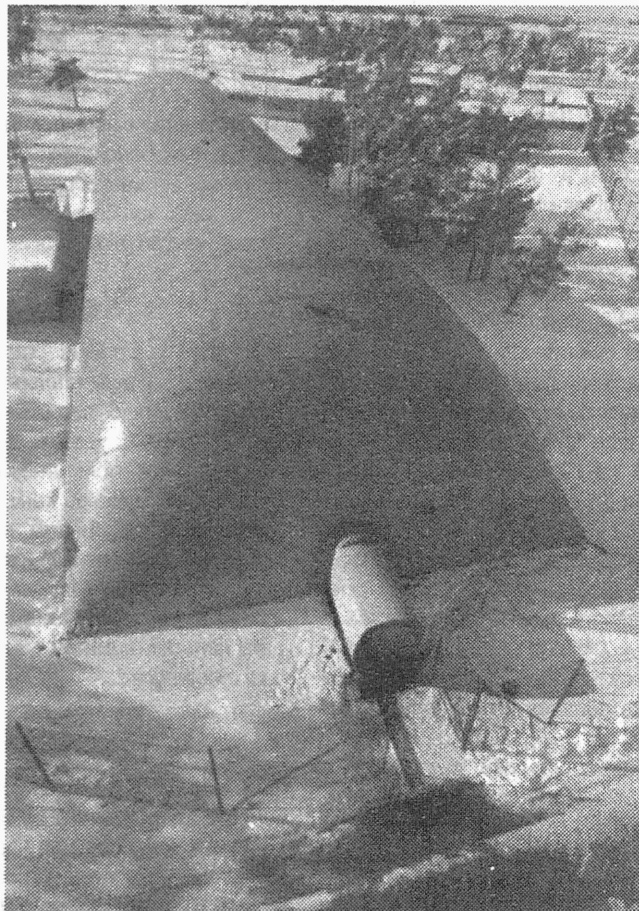


Foto 2. Kilehall.

Tehnikaülikooli 80 aastat

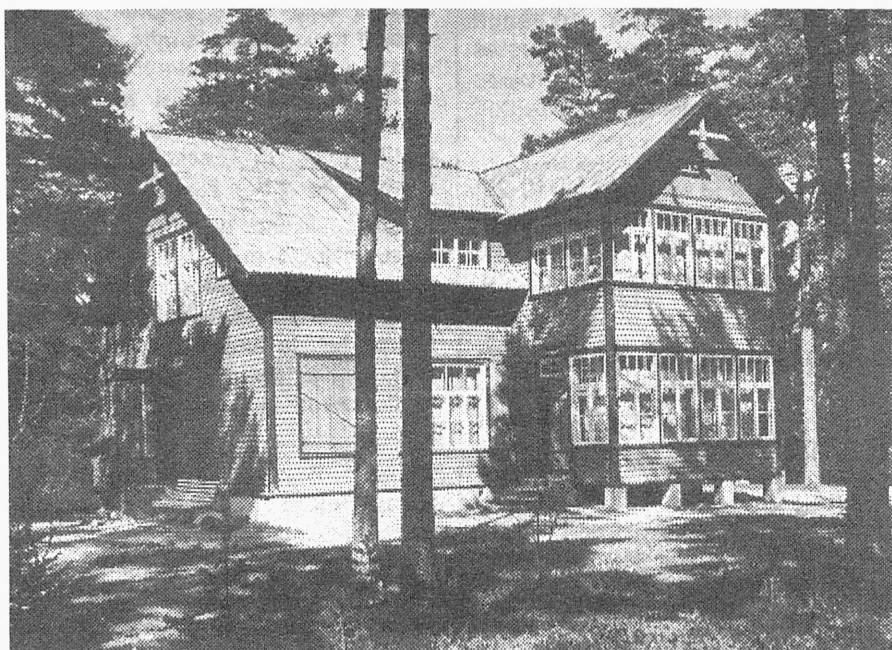


Foto 3. Klooga spordi- ja pukebaas.



Foto 4. Aegviidu suusabaas.

Kvalifikatsioonid Euroopas. Kraadid ja diplomid

Prantsuse *Licence* on vaheastme kraad, mis antakse 3-aastaste õpingute järel. Belgia *Licence* ja Hispaania *Licenciado* on 4-aastased teaduskraadid, mis tagavad juurdepääsu doktoriõpingutele nendes maades.

Hollandi ülikooli kraad *doctorandus* (lühendina *drs*) on doktoriõpingute eelne kvalifikatsioon. Doktori kraadi tähistab lühend *dr*. Samasugune efekt on Itaalia kvalifikatsioonil *diploma di laurea*, mille omanikel on õigus kanda tiitlit *Dottore*.

Suurbritannia *Bachelor* võib olla nii 3- kui 4-aastase programmi järel. Arutlusel on ka 2-aastase *Bachelor* õpingute rakendamine. Prantsuse *baccalauréat* on aga ülikooli juurdepääsu tagav kvalifikatsioon, Hispaania *bachillerato* annab aga õiguse ülikooli ettevalmistavale 1-aastasele õpingule.

Belgia *Kandidat* on vahekvalifikatsioon (3 aastat), Taani *Candidatus Philosophiae (cand. Phil)* on 4-aastane ning *Candidatus Magisterii (cand. Mag.)* 5-aastane kraad. Ida- ja Kesk-Euroopas *Kandidat* (või *Kandidat Nauk*) vastab PhD kraadile anglo-ameerika süsteemis.

Cand. Phil. ja *cand. Mag.* ei tohi segamini ajada Suurbritannia *Master of Philosophy (M.Phil.)* kraadiga, mis on kõrgeim doktorieelne teaduskraad. *Master in Business Administration (MBA)* ja sellega samased kutsekraadid on võrreldavad Saksamaa *Magister Artium* ja Prantsuse *Maitrise* kraadidega, kuid mitte kunagi Prantsuse *Magistère* kraadiga.

Suurbritannia *Diploma* on *Bachelor degree* eelne kvalifikatsioon. Kreeka *Diplomatouchos* antakse aga peale 5-aastase ülikooli programmi läbimist. 4-aastase programmi järel on võimalus saada *Ptychiochos* kraad. Ida-Euroopas kasutusel olev 5-6aastane *Diplom Specialist* on üldjuhul kõrgem, kui nende maade *bakalavr*, ning tagab juurdepääsu doktoriõpingutele nendes maades. 3-4aastane *diplom* võib olla aga madalam kui *bakalaurus* või *bakalavr* ning ei taga juurdepääsu magistriõpingutele.

Gunnar Vaht

Eesti ENIC/NARIC

Allikas: DECS-HE 94/73

Tehnikaülikooli ajalooliste isikute tähtpäevi

120 aastat tagasi, 14. mail 1878. a sündis Viljandimaal Herman Voldemar Reier – meie esimese insenerikooli – Tallinna Tehnikumi rajajaid 1918. a, õppejõud ja direktor 1919-1932.

H. V. Reier oli pärit kooliõpetaja ja mõisa metsniku perest. Töötanud kooliõpetajana ja pisut põllundust õppinud mõisavalitsejana, otsustas H.V. Reier inseneri elukutse kasuks. 1901. a lõpetas ta Saksamaal Strelitze Tehnikumi elektriinseneri diplomiga. 1923. a omandas ta tehnikumi direktori ja õppejõu ameti kõrval eksternina arhitekti kutse.

H.V. Reier oli Eesti Tehnika Seltsi asutajaid 1917. a ja esimees 1919-22, "Eesti Tehnika Seltsi Ajakirja" peatoimetaja, eesti tehnilise sõnavara arendajaid. Ta kirjutas arvukalt artikleid, koostas käsiraamatuid, tegutses mitmes ühingu, seltsis ja kaitseliidus. 1948. a H.V. Reier arreteeriti ja 29. oktoobril 1951. a suri Narva vanglas.

Ülevaate H. V. Reieri eluteest annab tähtpäevanäitus raamatukogu galeriis 4.-29. mail.

Koostas Imbi Kaasik

KONKURSS Eesti Teaduste Akadeemia teaduspreemiad üliõpilastele

1998. aastal annab Akadeemia parematele üliõpilastööde autoritele kuni 25 teaduspreemiat netosuurusega

3000 krooni (I preemia)

või 2000 krooni (II preemia).

Teaduspreemiate konkursil võivad osaleda Eesti ülikoolide üliõpilased ja Eesti päritoluga üliõpilased välisülikoolidest, kaasa arvatud need, kes 1998. aastal lõpetavad oma õpingud ülikoolis.

Konkursile võib esitada põhi-, bakalaureuse-, diplomi- ja magistrirõppe käigus lõpetatud ning kirjaltult vormistatud teadustöid või nende tööde tulemuste põhjal avaldatud teaduspublikatsioone. Esitatavad tööd võivad olla vormistatud ka diplomi-, bakalaureuse- või magistritööna.

Vastu võetakse ainult neid töid, mille koos isikliku kirjaliku avalduse ja vajalike isikuandmetega (nimi, aadress, õppeasutus, eriala, kursus, telefoninumbriid) esitavad või posti teel saadavad Akadeemiale tööde autorid ise. Tööle on soovitatav lisada juhendaja kirjalik arvamus. Võõrkeelse töö puhul on avalduses või eraldi lisas vaja esitada ka töö pealkiri eesti keeles.

Töid Akadeemia teaduspreemia taotlemiseks võetakse vastu kuni 4. oktoobrini s.a aadressil **Eesti Teaduste Akadeemia, Kohtu 6, EE0001 Tallinn**. Konkursikomisjon vaatab esitatud tööd läbi **15. novembriks** ja teeb oma otsuse autoritele teatavaks hiljemalt 5. detsembriks.

Teaduspreemiad antakse pidulikult kätte Akadeemia üldkogu viimasel käesoleva aasta istungil (orienteeruvalt 16. detsembril).

Üliõpilased väärtustavad kultuuri

Kultuurilise keskkonna ja tema arengu vajalikkuse tähtsustamiseks noorte majandustudengite seas korraldas AIESECI Tehnikaülikooli esindus 27. - 30. aprillini tudengitele "Kultuurinäda". Idee autor ja projektijuht oli TTÜ esimese kursuse haldustudeng Riin Kranna.

Kultuurikeskkond ümbritseb kõiki inimesi, mõjutab meie ümber toimuvaid protsesse ja garanteerib arengu ka majanduses. Kultuurinäda jooksul said noored kuulda tuntud kultuuritegelaste mõtisklusi ja arvamusi kultuurist, selle vajalikkusest, hoidmisest ja tarbimisest.

Gunnar Aarma jättis osavõtjatele sügava mulje avaloenguga inimeste sisekultuurist ja kultuuride vaheliste erinevuste tajumisest. Elav diskussioon toimus teemadel "mis on kultuur?", "kuidas mõjuks Euroopa Liitu astumine Eesti kultuurile?" ja "kuidas peaks riik kultuuri doteerima?". Kultuuriministeeriumi Kunstide osakonna juhataja Reet Mikkel, Jaak Juhanson ja "Vikerkaare" peatoimetaja Märt Väljataga vahel.

Grupitöodes arutlesid osavõtjad teemadel "milline näeb välja infoühiskonna kultuur?", "mida ja kuidas tuleks Eesti kultuuris säilitada ja mida muuta?" ning "kas saab olla ühtset kultuuri?". Kokkuvõttes jõuti järeldusele, et ei saa muuta kultuuri, vaid inimeste suhtumist sellesse.

Lisaks loengutele oli kõigil soovijatel võimalus osa saada riigikogu, raekoja ning animafilmistuudio ekskursioonidest, võtta osa üleelaniku olulusvõitlusest vabas õhus, käia teatris ning vestelda pärast etendust "Kunst" lavastaja Hendrik Toomperega ning näitlejate Tõnu Kargu, Lembit Ulfaki ja Ain Lutsepaga.

Andra Peel

TTÜ haldusjuhtimise
teise kursuse üliõpilane,
AIESECI liige